

О. П. Огринчук,

канд. філол. наук, доц.,

Івано-Франківський національний медичний університет,

кафедра мовознавства

СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ПОВТОРЮВАНИХ ДІЄСЛІВНИХ ОДИНИЦЬ В ОКРЕМОМУ ТЕКСТІ

Статтю присвячено комплексному вивченню функціональних особливостей дієслова і дієслівних лексико-семантичних повторів у поетичних текстах М. Бажана та І. Драча. Встановлено естетичний потенціал дієслівних видо-часових форм та стилістичну функцію дієслівних повторюваних одиниць у художньо-образній системі вірша. Доведено, що тексти можна розглядати як організовані цілісні системи, побудовані за власними законами.

Ключові слова: текст, повтор, лінгвопоетика, динаміка, дієслово, аперцепція.

У статті робимо спробу здійснити комплексний аналіз функціональних особливостей дієслова і дієслівних лексико-семантичних повторів у поетичних текстах М. Бажана та І. Драча, встановлюємо естетичний потенціал дієслівних видо-часових форм та стилістичну функцію дієслівних повторюваних одиниць у художньо-образній системі вірша на матеріалі творів цих письменників, удосконалюємо методику лінгвопоетичного аналізу художнього тексту.

Постановка проблеми. Останніми десятиліттями домінує функціональний підхід до тексту, прихильники якого намагаються вирішити питання, пов'язані із суб'єктом (автор тексту), адресатом (читач) та головне – їхньою взаємодією в акті комунікації. Це також стосується і поетичних текстів як унікальної цілісної образної моделі світу, що представляє світобачення, світосприймання автора. Таким чином *актуальність теми* зумовлена важливістю розв'язання мовознавчих проблем, зумовлених дослідницьким інтересом до механізмів текстотворення, зокрема на вивчення функціональних особливостей дієслова у поетичних текстах М. Бажана та І. Драча.

Мовностилістичні особливості дієслова в художньому тексті неодноразово були предметом вивчення. Ці питання у різних аспектах досліджували Р. Якобсон, В. Виноградов, В. Григор'єв, Н. Арутюнова, В. Русанівський, О. Бондарко, І. Вихованець, М. Шведова, П. Дудик, Н. Мединська, В. Гумовська.

Мета статті полягає в дослідженні лінгвопоетики художньої природи дієслова і функціональних особливостей дієслівного повтору як важливих семантично значущих засобів творення естетичного цілого, формування змістової структури поетичних текстів М. Бажана та І. Драча. Це зумовило низку завдань, розв'язання яких потребувало опрацювання великої кількості лінгвістичної наукової літератури та аналізу широкого й різноманітного фактичного матеріалу.

Широке застосування та розмаїття граматичних ознак дієслів зумовлюють різноманітність їх стилістичних функцій. Простежимо специфіку дієслівних форм як засобів вираження динаміки в окремо взятих поетичних текстах М. Бажана й І. Драча.

Динамічною і напруженою постає картина війни, що розгортається перед читачами в поезії М. Бажана «Клич». Надзвичайно важливу роль тут відіграють дієслівні повтори, що вибудовуються на основі заголовного слова, яке, за словами А. Мойсієнка, «виступає субстанціональною ознакою цілісної текстової структури (як

препозиція)» [5, с. 28]. На думку вченого, заголовок стає важливою аперцепційною основою при декодуванні поетичних структур. Досвід заголовного слова сприяє асоціативному рухові в руслі розгортання подієвості [5, с. 31].

Так, уже в наступних двох рядках (*Ми чуєм **ключ** – це України **ключ***) автор двічі вживає віддієслівний іменник *ключ* з актуалізованими семами ‘заклик до чого-небудь’, ‘поклик’, ‘кликання’. Загалом же у вірші 8 разів повторюється це слово та його лексико-морфологічні варіанти (*кличуть, кличні*). У тексті воно звучить як заклик до боротьби, до згуртування проти ворога. Асоціативно-сміслові поле заклику підтримують супровідні слова: *Україна (України **ключ**)*, *битва (кличем битви)*, *звуки (кличних звуків)*, *рани (кличуть рани)*, *мати (кличем (...) **мати** зве)*, які розвивають тему заголовка і аперцептують контекст всього твору. Важливу роль в актуалізації теми відіграють дієслова з аналогічним смисловим наповненням. Пор.: *тужливий батько ... **гукає** рідних, **кличем** битви **мати** зве дітей і **кличуть** рани наших міст суворих*.

Особливу експресивну напругу, емоційний темпоритм, в якому передано динаміку внутрішніх переживань ліричного героя, творять рядки з анафоричним прийменником *крізь* при агентивній метафорі: ***Крізь** рев огню, **крізь** свист і **скрегіт** сталі, / **Крізь** гуркіт битв, **різь** гук і вибух січ, / **Крізь** землетрус, **крізь** **вкриті** димом далі*.

Такий експресивний (хоч і бездієслівний) комплекс повторюваних одиниць мовби вводить у надзвичайно багату на дієслівні номени структуру паралелістичного тексту (паралелізм – стилістична фігура, що «полягає в тотожному чи подібному розташуванні мовних елементів у межах віршованої строфи» [6, с. 47]), пор.: *Це тужний батько, **ставши** край могили, / Дочки своєї, **знятої** з петлі, / **Гукає** рідних, щоб **ішли** і **мстили** / За горе української землі. / Це скорботна **мати**, **звівши** чорні руки, / **Благословляє** воїнів-синів, / Щоб **відплатили** ворогу за муки, / За сльози українських матерів*.

Зауважимо, що носіями динамічної ознаки тут виступають різні дієслівні форми: дієприслівник (*ставши, звівши*), дієприкметник (*знятої*) і власне дієслова в різних часових формах (*гукає, благословляє* й *ішли, мстили*), за допомогою яких твориться строга оповідь. А зважаючи на те, що «значення умовності зберігається й тоді, коли частка *би* (*б*) виступає як складова частина сполучників *якби, щоб*» [2, с. 137], дієслова, вжиті в підрядній частині (*щоб ішли і мстили, щоб відплатили*), розглядаємо як такі, що набули значення умовного способу.

Експресію посилюють також уведений поетом образ *скорботної матері*, що символізує нескореність народного духу та набуває узагальнення в кінці строфи (*за сльози українських матерів*), прикладка *воїнів-синів* як назва об'єкта, що підсилює дієслово *благословляє*.

Потім М. Бажан вводить пряму мову, щоб оживити текст, передати особливості індивідуального мовлення своїх героїв: *Шепоче: «Любий! Більш **терпінь** – несила. / **Прийди, зрятуй, звільни і обійми!**»*.

Експресивна напруга створюється нанизуванням дієслів у другій особі однини наказового способу, які вказують на поступовість дій, певну градацію. Їх об'єктивація в тексті разом з інфінітивом робить виклад більш динамічним. Інфінітив на *-ть* (*терпінь*) разом із прислівником *більш* та іменником в значенні дієслова *несила* виступає виразним засобом стилізації.

У випадку з дієсловами в наказовому способі простежуємо ампліфікацію дієслівних форм. Загалом М. Бажан в аналізованій поезії досить часто вдається до цієї стилістичної фігури з метою висвітлення зображуваного явища в усіх його аспектах. Пор.: *ми суворі, владні, войовничі; наш день, наш суд, наш час; в них – гнів, і мста, і світла віра в нас* та ін. Проте найбільше динамізує оповідь ампліфікація саме

дієслівних форм: *Ми йдемо, ми ринемо, ми переступаємо / Їх трупи й стяги, грізний наш трофей.*

За допомогою прямої мови М. Бажан передає також почуття, внутрішньо-психологічний стан героїв, що поглиблює експресію твору. Пряма мова є ніби відповіддю на ті запитання, які породжує попередній контекст: *Це син до батька руки простягає, / Це стогне дід, щоб чув його онук: / «Німецький пес нам тіло роздирає, / А очі нам ключе фашистський крук».* Тут оповідь увиразнює поєднання різних часових форм дієслова, за допомогою яких відтворюються паралельні дії (*син до батька руки простягає* і *стогне дід*). Форма теперішнього часу дієслова *стогне* вживається на позначення минулої дії. Явище персоніфікації засвідчують два останні рядки. Конструкції дієслова з іменником-суб'єктом, поширеним означенням, набувають символічного значення (*німецький пес роздирає* і *ключе фашистський крук*). Увиразнює текст анафоричний повтор вказівної частки *це*.

Емоційної експресивності М. Бажан часто досягає через вдало підібрані епітети, підпорядковані смислової лінії твору. Якщо прикметникові епітети реалізують статичну ознаку (*міст суворих, чорний попіл*), то дієприкметникові – динамічну, причому негативно забарвлену, оскільки передають горе, розпач, безнадію, спустошеність *нив змертвілих, скровленої землі*.

Далі автор витримує паузу, що виникає у зв'язку з накопиченням негативних емоцій, наповнених внутрішньо-психологічним драматизмом ліричного героя, а потім із новою силою розгортає паралелістичний текст: *Докіль ще буде тьмарити наш Київ, / Пречисті води славного Дніпра?.. / Докіль загарбник буде править в Львові, / Топтати ряст волинської землі? /*

Докіль в карпатській віковій діброві / Гукатимуть фашистські патрулі? /

Докіль трембіти гнівного гуцула / Гримітимуть про зненавиду й мсту...

Питальне слово *докіль*, винесене на початок речення, забезпечує експресивний ефект. Значною мірою посиленню експресії слугують дієслова, виражені синтетичними й аналітичними формами майбутнього часу недоконаного виду. Використовуючи питальні конструкції, автор загострює увагу реципієнта на проблемі. Завершує паралелізм невластива питальна конструкція, виражена складнопідрядним реченням: *Щоб вся стара Слов'яницина почула / Їх кличних звуків грізну красоту?*

Указана підрядна частина служить своєрідним обрамленням даної строфи. Вона несе виразну психологічну експресію, налаштовує на позитив. Метонімічний вираз *стара Слов'яницина почула* аперцептує наскрізну смислову лінію вірша – клич. Автор використовує прикметник *кличних* у відношенні до іменника *звуків*, розвиваючи тим самим головну тему твору, та завершує речення оксюмороном *грізну красоту*. Оксюморон є одним із улюблених засобів М. Бажана, за допомогою якого він розкриває всю парадоксальність життя та дійсності, яку описує.

Розгорнуту картину відповідей на поставлені запитання демонструє подальший контекст: *Не довго, ні! Ми чуємо їхні кличі, / В них – гнів, і мста, і світла віра в нас, / І ми, суворі, владні, войовничі, / Ідемо на клич. Наш день. Наш суд. Наш час. / Ми йдемо на клич. Не зойком, не одчаєм, / А кличем битви мати зве дітей! / Ми йдемо, ми ринемо, ми переступаємо / Їх трупи й стяги, грізний наш трофей. / Ми йдемо, як сонце.*

У вірші перед нами постає широка панорама епохи. При цьому алітерація шиплячих *ч, ш* створює ефект гулу багатьох голосів та шуму натовпу. Прості (двоскладні й односкладні) речення разом із складними творять цілісну експресивну єдність, де кожна одиниця інтенсифікує іншу.

Не менш ефектно змальовує автор події після війни, об'єктивуючи їх у формах теперішнього майбутнього часу та минулого, також вжитого у значеннєвій сфері майбутнього: *І степи світають. / Ясна зоря над полем битв стає; / На рідні земля*

сіячі вертають, / Щоб сіяти святе зерно своє, / Щоб знов заграло українське поле / Врожаєм щастя, зродженням навек, / Щоб знов засяло сонце світлочолє / На вольних водах українських рік, / Щоб знов братів з Москви, з Кури, зі Сходу / В день свята Київ радо зустрічав...

Все це підсилює емоційність поезії, створює відповідну інтонаційність, ритм. За допомогою дієслів теперішнього часу *світають, стає* досягається ефект урочистої статичності, коли час ніби зупиняється. Образна дієслівна метафора *степи світають* аперцептує Шевченкове *Світає... Край неба палає*, змінюючи негативну емотивність вірша на позитивну, оптимістичну. Чорні кольори замінюються на світлі. Метафоричний вираз *Ясна зоря над полем битв стає* набуває символічного значення.

Увиразнює значення майбутнього часу прислівниковий повтор *знов*. Паралелізм, досягнутий за допомогою складнопідрядних речень мети, дає змогу автору оформити складні логіко-поняттєві зв'язки, спрямувати увагу на дію та її мету, увиразненню якої слугує інфінітив *сіяти*.

Загалом остання строфа вірша наскрізь пронизана оптимістичним настроєм. Для створення цього М. Бажан використовує численні мовностилістичні засоби, серед яких багато дієслівних: метафора (*степи світають, зоря стає, заграло поле* й под.), метонімія (*Київ зустрічав*), алітерація (*зустрічав-засвучав*) та ін.

Імпліцитно вплетений у композиційно-сюжетну канву твору образ тріумфу та перемоги знаходить своє експліцитне вираження в реченні, увиразненому тавтологією: *І тріумфальним гімном засвучав / Свободний спів вільного народу*.

Отже, проаналізований поетичний текст М. Бажана засвідчує, що дієслово в силу своєї граматичної природи є важливим стилістичним засобом, за допомогою якого досягається динаміка оповіді, посилюється експресивність висловлювання.

Подібну тематику розгортає І. Драч у вірші «Київське небо», конкретизуючи її через підзаголовок «Спомин війни». Уже в першому рядку займенник *я*, уточнений прикладкою *хлопчик-семиліток*, фокусує увагу на постаті оповідача, який поринає у спогади дитинства: *Я, хлопчик-семиліток, вийшов з хати...*

Далі поет інтенсифікує оповідь. Нагромаджуючи дієслівні метафори (ампліфікація контекстуальних синонімів), він створює акустично-зорову картину, що задає тон всій композиційно-сюжетній лінії твору: *Двигтіла ніч, і страхом волохатим, / Кректала, рвалась, репалась земля. / І небо там, на півночі, двигтіло, / І цвяхи зір все цвякувало в тіло. / Тут чорне було небо, як рілля...* Динаміку вірша тут творять дистантний повтор дієслова *двигтіти* («Трястися під впливом дії сили; тремтіти, дриготіти, хитатися, труситися») що відбиває напругу внутрішнього стану ліричного героя (*двигтіла – двигтіло*), і синонімічний контекстуальний повтор, виражений дієсловами *кректала, рвалась, репалась*, які передають динамічну ознаку одного і того ж суб'єкта – *земля*.

Особливу емоційну напругу демонструють три наступні рядки, в яких об'єктивуються анафоричний повтор сполучника *і*, лексико-морфологічний повтор *цвяхи – цвякувало* (останній компонент є неологізмом) та дистантний іменниковий повтор, виражений словом *небо*. Зауважимо, що І. Драч 8 разів повторює слово *небо* в цій поезії. Аби передати горе, страждання, принесені війною, він вдається до символіки чорного кольору, що накладає відбиток на емоційно-психологічне сприйняття твору. Адже чорний колір традиційно є символом трагічного, горя, злих сил. Нагромадження лексем на позначення чорного кольору засвідчує лексико-морфологічний повтор *чорнота – чорніла – чорнюща* в таких рядках: *А наді мною чорнота чорніла, / Падучим круком висла, ошаліла, / З зірок чорнюща капала роса*.

Загалом для аналізованої поезії характерні лексико-морфологічні повтори зі значенням кольору. Семантику червоного кольору, що значною мірою контрастує з

чорним, виражає повтор *багряним – кров'янило – червоний*: *А там вставало прапором багряним, / Не гоїло, а кров'янило рани, / Червоний клекіт краєв небеса.*

Через неологізм *кров'янило* експлікується червоний колір як колір крові (інтенсивний червоний), а через метафору *червоний клекіт краєв* імплікуються уявлення про те, що, подібно до вогню, палахкотить, горить, пече, обпікає, виблискує червоними іскрами. Аналізований контекст засвідчує, що напруження думки й почуттів автор часто виражає через нагнітання певних семантичних ознак шляхом звукових, словотвірних, лексичних, синтаксичних повторів [4, с. 167].

Інтенсифікує, увиразнює оповідь дистантний паралелістичний повтор, що символізує боротьбу двох сил – червоної і чорної: Червона й чорна затялись на смерть. / Червоне з чорним билося завзято.

Для підсилення експресивної напруги поет вводить предикативні дієслівні форми на *-то*, які повністю реалізують сему дієвості: *Все проклято, і клято, й перекалято – / І чорна знемагала круговерть*. Лексеми *проклято, клято, перекалято* репрезентують лексико-морфологічний повтор, через який об'єктивується багаторазова повторювана дія, що відбувалася в минулому. Значення минулого часу, з одного боку, пов'язане з тим, що безособове речення може бути трансформоване в неозначено-особове, з іншого – з дієсловом у минулому часі *знемагала*, вжитим у другій предикативній частині.

Відтворюючи картину «споминів війни», поет часто вдається саме до дієслівних форм минулого часу: *Вже небо вогневіло й наді мною, / Так дихало розпечено війною – / Знамено нахилило ген сюди, / Де двері прочинилися із хати, / І наді мною вже застигла мати, / Мене крилом накривши од біди*.

Ампліфікація дієслів *вогневіло, дихало, нахилило* сприяє висвітленню подій, відтворенню тривожної, напруженої атмосфери. Цій же меті підпорядковані й такі мовностилістичні засоби, як індивідуально-авторський неологізм *вогневіло*, антропометафори *небо (...)* *дихало, (...)* *знамено нахилило*, символ *матері* як берегині життя. Образний символ *маминоного крила* надає поезії особливої ліричності.

Важливе художньо-зображальне значення в Драчевому тексті, як і в тексті М. Бажана, має пряма мова: *– Бач, наші йдуть, червоні йдуть вже, сину*. Тут дистантний дієслівний тотожний повтор *йдуть – йдуть* інтенсифікує, емоційно напружує оповідь. Увиразнюють його контекстуальні синоніми *наші, червоні*, які називають суб'єкта дії.

Домінування червоного кольору засвідчують лексеми *огняну, вогневіє, вогневіли*. Авторський дієслівний неологізм *вогневіє*, повторюючись двічі у відношенні до різних суб'єктів (*небо вогневіє – вогневіли дивно вії*), несе особливе експресивне навантаження: *І я побачив огняну сльозину / У матері на звітренім лиці: / – Ген кийське там небо вогневіє. – / І в неї вогневіли дивно вії, / Мов небеса були в її руці*. Дієслівний лексико-морфологічний повтор у вірші підсилюється іменниковим *небо – небеса*.

Динаміку тексту, як і його емоційність, у наступних рядках посилюють анафоричний повтор *Немов вона тримала*, контекстуальні синоніми градаційного типу: *вогненне, червоне, багряне, вогнеквітне (знамено)*, метафоричні дієслівного вираження конструкції *налите мстою, гнівом розігріте*: *Немов вона тримала те вогненне, / Щоб чорне здихалось, не дихало на мене, / Немов вона тримала знамено / Червоне те, багряне, вогнеквітне, / Налите мстою, гнівом розігріте, / І в неї не хилилося воно*. Важливу роль тут відіграє також лексико-морфологічний дієслівний антонімічний повтор *здихалось – не дихало*, який увиразнює та підкреслює протиставлення.

У цій поезії І. Драч із метою введення в текст ретроспекції вдається і до такого стилістичного прийому, як перехід з однієї часової площини в іншу: *А потім*

зачинились хатні двері, / Слова лилися древні, сизопері. / Про те, як споконвіку б'ється світ. / – Георгій-змієборець тне дракона... – / На мене дивно дихала ікона, / І кожне слово мало сотні літ.

Наростання емоційно-експресивної напруги демонструють такі рядки у вірші: *А в Либеді були глибокі очі, / І скільки тої злої поторочі / На неї перлось за усіх століть. / Кий, Щек, Хорив були брати з мечами, / Вони ту погань нищили з корчами. / Й цю винищать! А Київ хай стоїть!* Досягається вона значною мірою завдяки вживанню дистантного дієслівного повтору *нищили – винищать*, перший компонент якого має форму минулого недоконаного часу і наголошує на дії, яка відбувалася в минулому, а другий – стоїть у формі майбутнього часу доконаного виду та акцентує на завершеності, результативності дії в майбутньому.

Особливе експресивне навантаження при цьому несе останній рядок, репрезентований окличними реченнями. У ньому емоційність досягається також вживанням описової форми наказового способу *хай стоїть*. Експресивна напруга тут сягає кульмінації.

В останній строфі І. Драч знову повертається до відтворення самого процесу війни, з якого починалися спогади ліричного героя, у такий спосіб тематично обрамлюючи поезію: *Земля гула. Дрижала наша хата. / І свастика над нею волохата / Ще утирем хилилась у вікно... / Та спис вогненний бив лиху потвору, / Та небо підіймало крила вгору, / І билось, як вогненне знамено...*

Знову постають метафоризовані образи землі і неба (*земля гула,.. та небо підіймало крила*). Повернення до початку автор використовує з метою увиразнення реми вірша, яку він виносить у самий кінець.

Цій же меті слугують і різні повтори: сполучниковий *та – та*, що виражає протиставлення змісту наступних рядків попереднім і тим самим аперцептує якісно новий зміст – рему; прикметниковий *вогненний – вогненне*, який замикає композиційно-сюжетну лінію вірша, засвідчуючи перемогу життя над смертю; дієслівний *бив – билось*, що інтенсифікує дію.

Таким чином, аналіз поезій М. Бажана «Клич» та І. Драча «Київське небо», об'єднаних близькою тематикою, дає змогу виявити спільне та відмінне в ідіостилях обох письменників. Зокрема, в описі тих самих історичних подій, образів, об'єктивації наскрізних символів, вживанні різних мовностилістичних засобів, передусім естетично навантажених дієслівних форм та виражених за допомогою них повторів.

На основі проаналізованих текстів можна зробити висновок, що в поезії М. Бажана «Клич» домінує повтор із дієсловом руху *ішли*, який формує внутрішню динаміку розгортання сюжету. Натомість динамізм поезії І. Драча «Київське небо» забезпечує насамперед дієслівний повтор із словом *битися*, вжитим у різних особових формах, підсилений лексико-морфологічним повтором іменника *битва*.

Обидва автори актуалізують тему боротьби з ворогом. Якщо в поетичному тексті М. Бажана вона закінчується перемогою, що підтверджують дієслова минулого часу доконаного виду (*тріумфальним гімном зазвучав*) та теперішнього часу (*На рідні землі сіячі вертають, Ясна зоря над полем битв стає*), то у вірші І. Драча є лише натяк на оптимістичне закінчення, про позитивний результат можна лише здогадуватися. Це засвідчують дієслова минулого часу недоконаного виду (*Та небо підіймало крила вгору, І билось, як вогненне знамено*).

М. Бажан на перший план виводить чорний колір, який аперцептує сумну трагічну воєнну дійсність. У другій частині твору на протигагу йому з'являються світлі барви (*ясна зоря, сонце світлочолє*). Тоді як І. Драч реалізує опозицію чорного та червоного кольорів, віддаючи перевагу останньому. Семантику червоного кольору

втілюють такі контекстуальні лексичні та лексико-морфологічні повтори, як: *вогневіло – вогневіли, огняна – вогненне – багряне – вогнеквіте*.

Активними суб'єктами дії в Драчевій поезії виступають персоніфіковані образи *неба і землі (небо підіймало крила, крєктала земля)*, у Бажановому вірші роль такого суб'єкта виконує символічний образ матері (*скорботна мати*), співвідносний з образом української землі (*скорботна мати ...благословляє воїнів-синів*).

Отже, декодування віршових текстів «Клич» М. Бажана та «Київське небо» І. Драча засвідчує, що їх можна розглядати як організовані цілісні поетичні системи, побудовані за власними законами. Аналіз дієслівних повторів, підсилених іншими, частоти їх уживання дав змогу простежити, як письменники, використовуючи ті чи інші стилістичні засоби, досягають експресивної напруги та динамізму, будують композиційно-сюжетну лінію, що в сукупності визначає ідіостиль письменника.

Література

1. *Бажан М.* Твори у чотирьох томах. Київ : Дніпро, 1974-1975.
2. *Булаховский Л. А.* Курс русского языка. Київ, 1952.
3. *Драч І.* Вибрані твори : в 2 т. Київ: Веселка, 1986.
4. *Коллегаева И. М.* Текст как единица научной и художественной коммуникации. Одесса, 1991.
5. *Кубрякова Е. С.* Текст и его понимание. *Русский текст*. 1994. № 2. С. 18 – 27.
6. *Николаева Т. М., Успенский Б. А.* Языкознание и паралингвистика. *Лингвистические исследования по общей и славянской типологии*. Москва. : Наука, 1966, 260 с.

Referenses

1. *Bazhan M.* (1984-1975), *The works are in four volumes [Tvory u chotyroh tomakh]*, Kyiv.
2. *Bulakhovskiy L. A.* (1952), *Russian language course [Kurs rosiyskoji movy]*. Kyiv
3. *Drach I.* (1986), *The selected works are 2 Vol [Vybrani tvory]*, Veselka, Kyiv, 1986.
4. *Kolehaeva E. S.* (1991) *The text is as a until of scientific abd artistic communication. [Tekst kak edynitsa nauchnoiy i khudozhestvennoiy komunikatiji]*, Odessa.
5. *Kubraykova I. M.* (1994) *The text and its understanding [Russkiji tekst]*, №2. P. 18-27.
6. *Nikolaeva T. M., Uspenskiy B. A.* (1966) *Linguistics and paralinguistics [Jazykoznanie i paralingvistica]*, Moscow, 260 p.

О. П. Огринчук,

*Івано-Франковський національний медичинський університет,
кафедра языкознания*

СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ФУНКЦИИ ПОВТОРЯЕМЫХ ГЛАГОЛЬНЫХ ЕДИНИЦ В ОТДЕЛЬНОМ ТЕКСТЕ

Статья посвящается комплексному изучению функциональных особенностей глагола и глагольных лексико-семантических повторов у поэтических текстах М. Бажана и И. Драча. Установлены эстетический потенциал глагольных видо-временных форм и стилистическая функция глагольных повторяемых единиц в художественной системе стихотворения. Доказано, что тексты можна рассматривать как организованные целостные системы, которые устроены за особенными законами.

Ключевые слова: текст, повтор, лингвопоэтика, динамика, глагол, апперцепция.

O. P. Ohrynychuk,

*Ivano-Frankivsk National Medical University,
Department of the Ukrainian language*

THE STYLISTIC FUNCTIONS OF REPEATED VERB UNITS IN A SEPARATE TEXT

The article is devoted to the complex study of functional features of verbs and verb lexical-semantic repetitions in poetic texts M. Bazhan and I. Drach. Advantages of linguo-poetic approach, which gives possibility to define, how linguistic unit is included by the author in the process of word-artistic creative work, provides creation of aesthetic effect, structural and semantic integrity of the text is substantiated in the thesis. Linguistic and stylistic approach doesn't give us comprehensive answers to the question about notional, structural and communicative organization of the text, that is why today they become a prerogative of linguo-poetics and linguistics of text. Taking into account new directions, approaches in modern linguistic science in the last decades, such key concepts as "text", "poetic text" were specified; advantages of communicative functional approach to its study were specified; constant features of text and text categories were specified; style, idiostyle, idiolect concept was defined. At determining the poetic text, we proceed from the fact that this is a special semiotic system, which has its own laws of formation of self-organization. Decoding the poetic text takes into consideration apperception moments of each word in the works of writer, who, staying within the limits of national-language picture of the world, creates a unique linguistic world according to his world view, his own psychology, philosophy. Let us motivate the use of idiostyle concept, closely connected with the author's image, which we understand as a "word- conversational structure", which permeates all work and leads to comprehensive study of literary text. Linguostylistic verb potential as lexicogrammatical word class, which has detailed system of personal-methodical and kind-time morphological forms was analyzed in the work; figurative and expressive features of verbal categories of manner, time, kind and person were tracked in the poetic texts of M. Bazhan and I. Drach; certain writers' priorities in use of one or another verbal form were revealed. An important means of actualization of poetic content, dynamization of descriptive world, which assists the reader to focus attention on one or another reality, actions, feelings, and provides a link between the parts of the text, is repetition. Decoding of the poetic texts of M. Bazhan and I. Drach provided considering different apperception moments of verbal repetition.

Key words: text, linguopoetics, dynamics, verb, apperception.